

Czwartek, 12 września 2013 r.

22. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Unii Afrykańskiej, rządowi państw regionu Wielkich Jezior, prezydentowi, premierowi i parlamentowi Demokratycznej Republiki Kongo, sekretarzowi generalnemu ONZ, specjalnej przedstawiciel ONZ ds. przemocy seksualnej podczas konfliktów zbrojnych, Radzie Bezpieczeństwa ONZ oraz Radzie Praw Człowieka ONZ, a także Zgromadzeniu Parlamentarnemu AKP-UE.

P7_TA(2013)0389

Sytuacja w Republice Środkowoafrykańskiej

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 12 września 2013 r. w sprawie Republiki Środkowoafrykańskiej (2013/2823(RSP))

(2016/C 093/28)

Parlament Europejski,

- uwzględniając porozumienie z Libreville (Gabon) z dnia 11 stycznia 2013 r. w sprawie rozwiązania kryzysu polityczno-wojskowego w Republice Środkowoafrykańskiej, podpisane pod egidą głów państw i szefów rządów Wspólnoty Gospodarczej Państw Afryki Środkowej (ECCAS), które określa warunki zakończenia kryzysu w Republice Środkowoafrykańskiej,
- uwzględniając sprawozdanie sekretarza generalnego ONZ z dnia 14 sierpnia 2013 r. w sprawie sytuacji w Republice Środkowoafrykańskiej, a także sprawozdanie kierownika Zintegrowanego Biura Narodów Zjednoczonych ds. Budowania Pokoju w Republice Środkowoafrykańskiej (Binuca), sprawozdanie podsekretarza generalnego ds. pomocy humanitarnej i sprawozdanie podsekretarza generalnego ds. praw człowieka,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2088(2013) z dnia 24 stycznia 2013 r. oraz oświadczenia Rady Bezpieczeństwa dotyczące Republiki Środkowoafrykańskiej i zwracając się do Rady Bezpieczeństwa o wsparcie nowej operacji pod przewodnictwem Afryki,
- uwzględniając decyzję Rady ds. Pokoju i Bezpieczeństwa Unii Afrykańskiej z dnia 19 lipca 2013 r., zezwalającą na rozpoczęcie operacji wzmocnienia pokoju pod przewodnictwem afrykańskim począwszy od dnia 1 sierpnia 2013 r.,
- uwzględniając nadzwyczajne szczyty ECCAS gromadzące głowy państw i szefów rządów, które odbyły się w N'Djamena (Czad) w dniu 21 grudnia 2012 r., 3 kwietnia 2013 r. i 18 kwietnia 2013 r., a także podjęte na ich decyzje dotyczące utworzenia Tymczasowej Rady Narodowej (TRN) dysponującej uprawnieniami legislacyjnymi i ustawodawczymi oraz przyjęcia planu dotyczącego procesu transformacji w Republice Środkowoafrykańskiej,
- uwzględniając posiedzenie międzynarodowej grupy kontaktowej, które odbyło się dnia 3 maja 2013 r. w Brazzaville (Kongo) i na którym zatwierdzono plan dotyczący transformacji oraz powołano specjalny fundusz wspierający Republikę Środkowoafrykańską w tym działaniu,
- uwzględniając oświadczenia wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 21 grudnia 2012 r., 1 i 11 stycznia 2013 r., 25 marca 2013 r., 21 kwietnia 2013 r. oraz 27 sierpnia 2013 r. w sprawie Republiki Środkowoafrykańskiej,
- uwzględniając oświadczenie komisarza ds. pomocy humanitarnej i ochrony ludności z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie nowych konfliktów, jakie wybuchły w Republice Środkowoafrykańskiej,
- uwzględniając rezolucję Wspólnego Zgromadzenia Parlamentarnego AKP-UE z dnia 19 czerwca 2013 r. w sprawie Republiki Środkowoafrykańskiej,

Czwartek, 12 września 2013 r.

- uwzględniając komunikaty prasowe Rady Bezpieczeństwa ONZ z dnia 27 grudnia 2012 r. oraz z dnia 4 i 11 stycznia 2013 r. dotyczące Republiki Środkowoafrykańskiej,
 - uwzględniając oświadczenie sekretarza generalnego ONZ Ban Ki-moona z dnia 26 grudnia 2012 r. potępiające ataki rebeliantów i nakłaniające wszystkie strony do zastosowania się do decyzji podjętych przez ECCAS w N'Djamenie w dniu 21 grudnia 2012 r. oraz jego oświadczenie z dnia 5 sierpnia 2013 r. wzywające do położenia kresu bezkarności w związku z poważnymi naruszeniami praw człowieka w Republice Środkowoafrykańskiej, włączając w to rozważenie sankcji,
 - uwzględniając wydane w dniu 16 kwietnia 2013 r. oświadczenie wysokiej komisarz ONZ ds. praw człowieka, Navanethem Pillay, w którym wezwała ona do zaprzestania stosowania przemocy oraz przywrócenia w kraju rządów prawa,
 - uwzględniając oświadczenia z dni 12, 19 i 31 grudnia 2012 r. wydane przez przewodniczącego Unii Afrykańskiej, Nkosazana Dlamini-Zumę, w sprawie sytuacji w Republice Środkowoafrykańskiej,
 - uwzględniając zmienioną umowę z Kotonu,
 - uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 17 stycznia 2013 r. w sprawie sytuacji w Republice Środkowoafrykańskiej⁽¹⁾,
 - uwzględniając art. 122 ust. 5 i art. 110 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że od chwili wygranej militarnej w dniu 24 marca 2013 r. i przejścia władzy oddziały koalicji Seleka coraz powszechniej dopuszczają się nadużyć, gwałtów, przestępstw, aktów przemocy fizycznej, kradzieży, grabieży oraz innych naruszeń praw człowieka, zarówno w stolicy, jak i na prowincji, umykając przed jakąkolwiek kontrolą,
- B. mając na uwadze, że dnia 20 sierpnia 2013 r. operacja rozbrojenia prowadzona przez koalicję Seleka w Boy-Rabé – strefie zdominowanej przez zwolenników byłego prezydenta François Bozizego – spowodowała śmierć 11 osób, wiele osób zostało rannych, a całej operacji towarzyszyły grabieże,
- C. mając na uwadze, że dnia 28 sierpnia 2013 r. ponad 5 000 mieszkańców Bangi uciekło na główne lotnisko międzynarodowe Republiki Środkowoafrykańskiej, chroniąc się przed grasującymi byłymi bojownikami rebelianckimi, gdzie okupowali płytę lotniska przez około 18 godzin,
- D. mając na uwadze ryzyko ponownego rozpoczęcia konfliktu zbrojnego przez dawne środkowoafrykańskie siły zbrojne stojące po stronie odsuniętego od władzy prezydenta François Bozizego; mając też na uwadze wykorzystywanie napięć międzywyznaniowych i ryzyko, jakie to ze sobą niesie;
- E. mając na uwadze, że dnia 4 września 2013 r. prokurator Trybunału w Bangi zażądał kary 10 lat pozbawienia wolności dla 24 byłych rebeliantów Seleki postawionych przed sądem w pierwszym procesie dotyczącym nadużyć, jakich dopuszczono się w Republice Środkowoafrykańskiej,
- F. mając na uwadze, że poszanowanie praw człowieka to podstawowa wartość, na której opiera się Unia Europejska, a także zasadniczy element umowy z Kotonu;
- G. mając na uwadze, że fakt, iż osoby odpowiedzialne za łamanie praw człowieka i zbrodnie wojenne nie są ścigane, sprzyja klimatowi bezkarności i zachęca do popełniania kolejnych zbrodni,
- H. mając na uwadze, że dnia 7 sierpnia 2013 r. prokurator Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK) wydała drugie ostrzeżenie, w którym oświadczyła, że przestępstwa popełnione w Republice Środkowoafrykańskiej mogą podlegać jurysdykcji MTK i że urząd prokurator może w razie konieczności przystąpić do ścigania winnych na drodze sądowej,
- I. mając na uwadze, że te akty przemocy powodują nowe przypadki przemieszczania się ludności, a Biuro ONZ ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej ocenia, że jedna trzecia ludności kraju opuściła swoje domy i cierpi z niedożywienia, 1,6 mln osób desperacko potrzebuje pomocy, z czego 200 000 opieki zdrowotnej, 484 000 cierpi z powodu poważnego niedoboru żywności, 206 000 osób zostało przesiedlonych, a 60 000 osób znalazło schronienie w krajach ościennych; dodatkowo 650 000 dzieci nie kontynuuje nauki w szkołach, ponieważ szkoły zostały zajęte przez ugrupowania zbrojne; mając też na uwadze, że 3 500 dzieci zostało wcielonych do sił i ugrupowań zbrojnych;

(¹) Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0033.

Czwartek, 12 września 2013 r.

- J. mając na uwadze, że dnia 21 sierpnia 2013 r. władze Kamerunu tymczasowo zamknęły granicę z Republiką Środkowoafrykańską po ogłoszeniu, że rebelianci Seleki napadli na graniczne miasto Toktoyo i zabili kameruńskiego oficera służb granicznych; mając na uwadze, że mimo ponownego otwarcia granicy kierowcy ciężarówek nadal obawiają się wjeżdżać do Republiki Środkowoafrykańskiej ze względu na pogarszające się warunki bezpieczeństwa,
- K. mając na uwadze, że Republika Środkowoafrykańska stoi w obliczu wyzwań społecznych i gospodarczych, ponieważ sektor publiczny i prywatny uległy splądrowaniu i zniszczeniu, co silnie podważyło strukturę administracyjną i gospodarczą kraju oraz spowodowało społeczny zamęt; mając na uwadze, że szpitale również zostały splądrowane na skalę masową, wskutek czego sytuacja zdrowotna w kraju stała się katastrofalna,
- L. przypominając, że porozumienie z Libreville nadal jest podstawą tymczasowych uzgodnień; mając na uwadze, że z końcem okresu przejściowego trwającego 18 miesięcy konieczne jest zwołanie wolnych, demokratycznych, przejrzystych i sprawiedliwych wyborów, w których nie będą jednak mogli kandydować szef państwa, premier, członkowie rządu tymczasowego i członkowie TRN;
- M. mając na uwadze, że na szczycie ECCAS z dnia 3 kwietnia 2013 r. powołano do życia Tymczasową Radę Narodową, mając też na uwadze, że na szczycie ECCAS z dnia 18 kwietnia 2013 r. przyjęto plan jej składu i funkcjonowania,
- N. mając na uwadze, że międzynarodowa grupa kontaktowa ds. Republiki Środkowoafrykańskiej została ustanowiona w maju 2013 r., aby koordynować działania regionalne, na skalę całego kontynentu oraz międzynarodowe w celu wypracowania trwałego rozwiązania powracających problemów tego kraju,
- O. mając na uwadze, że Unia Europejska jest zaangażowana w regularny dialog polityczny z Republiką Środkowoafrykańską na mocy umowy z Kotonu i jest głównym darczyńcą pomocy finansowej dla tego kraju, a także mając na uwadze, że dnia 8 lipca 2013 r. postanowiła ona zwiększyć o 8 mln euro swoją pomoc humanitarną dla kraju, która wyniosła w związku z tym w sumie 20 mln euro; mając na uwadze, że pomoc UE w takiej wysokości jest nadal niewystarczająca i że inni partnerzy międzynarodowi również muszą się zaangażować;
- P. mając na uwadze, że od chwili uzyskania niepodległości w 1960 r. Republika Środkowoafrykańska przez całe dziesięciolecie była obszarem niestabilności i niepokojów politycznych; mając na uwadze, że chociaż kraj ten jest bogaty w zasoby naturalne (drewno, złoto, diamenty, uran itd.), to jednak zajmuje dopiero 179. miejsce wśród 187 państw klasyfikowanych pod względem wskaźnika rozwoju społecznego ONZ, a około 70 % jego mieszkańców żyje poniżej granicy ubóstwa, co oznacza, że jest to jeden z najuboższych krajów świata,
1. potępia niekonstytucjonalne przejście władzy przez siły zbrojne koalicji Seleka w dniu 24 marca 2013 r.;
 2. wyraża głębokie zaniepokojenie sytuacją w Republice Środkowoafrykańskiej, która charakteryzuje się całkowitym załamaniem porządku prawnego oraz brakiem rządów prawa; potępia niedawne akty przemocy, które jeszcze silniej ograniczyły nawet najbardziej podstawowe usługi w kraju oraz pogorszyły już i tak tragiczną sytuację humanitarną, w jakiej znajduje się całe społeczeństwo;
 3. wzywa władze Republiki Środkowoafrykańskiej do podjęcia konkretnych kroków chroniących ludność cywilną, likwidujących rekrutację i wykorzystywanie dzieci przez ugrupowania zbrojne oraz przywracających bezpieczeństwo i ład publiczny, a także podstawowe usługi zaopatrzenia w elektryczność i wodę;
 4. stanowczo potępia poważne przypadki naruszania prawa humanitarnego oraz powszechne naruszanie praw człowieka, szczególnie ze strony zwolenników Seleki, co obejmuje wyroki śmierci wykonywane bez przeprowadzenia procesu, doraźne egzekucje, zniknięcia ludzi spowodowane porwaniem, arbitralne aresztowania i zatrzymania, tortury, przemoc na tle seksualnym i płciowym oraz rekrutowanie dzieci-żołnierzy;
 5. wzywa władze Republiki Środkowoafrykańskiej i wszystkie zainteresowane strony do zajęcia się strukturalnymi powodami niedawnych kryzysów w tym państwie oraz do wspólnej pracy na rzecz wdrożenia porozumienia z Libreville, które określa warunki transformacji kraju i przywrócenia porządku konstytucyjnego, mając na celu doprowadzenie do trwałego pokoju i rozwiązań demokratycznych;
 6. apeluje do partnerów międzynarodowych o pełne wsparcie wspólnych starań w dziedzinie bezpieczeństwa, pomocy humanitarnej i budowy państwa prawa; wzywa Radę Bezpieczeństwa ONZ do pilnego rozpatrzenia wniosku o wsparcie złożonego przez Unię Afrykańską i dotyczącego pokrycia kosztów 3 600 członków personelu cywilnego i wojskowego misji pokojowej w Republice Środkowoafrykańskiej;
 7. popiera aktualne przejście od Misji na rzecz utrwalenia pokoju w Republice Środkowoafrykańskiej (Micopax) do misji wsparcia w Republice Środkowoafrykańskiej pod dowództwem sił afrykańskich (AFISM–Republika Środkowoafrykańska), której mandat będzie wykonywany pod egidą ONZ;

Czwartek, 12 września 2013 r.

8. z zadowoleniem przyjmuje decyzję głów państw ECCAS dotyczącą znacznego zwiększenia liczebności sił międzynarodowych w Republice Środkowoafrykańskiej (FOMAC) oraz przyjęcia stosownego mandatu misji, aby przyczynić się do bezpieczeństwa w Republice Środkowoafrykańskiej; jest jednocześnie zaniepokojony tym, że mimo iż w Republice Środkowoafrykańskiej rozlokowano siły ECCAS w liczbie 1 300 żołnierzy, nie były one w stanie zapobiec zapanowaniu w tym kraju bezprawia; wskazuje, że pogarszająca się sytuacja w Republice Środkowoafrykańskiej może doprowadzić do regionalnej niestabilności;

9. wzywa do zidentyfikowania, zgłoszenia, oskarżenia i ukarania zgodnie z krajowym i międzynarodowym prawem karnym osób naruszających prawa człowieka, dopuszczających się zbrodni wojennych, zbrodni przeciwko ludzkości, przemocy seksualnej wobec kobiet oraz rekrutowania dzieci do wojska; wskazuje w związku z tym, że sytuacja w Republice Środkowoafrykańskiej już została podniesiona przed MTK oraz że na mocy Statutu Trybunału nie istnieje przedawnienie w przypadku ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości czy też zbrodni wojennych;

10. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Republiki Środkowoafrykańskiej dotyczącą rozpoczęcia programu zbierania nielegalnej broni w odpowiedzi na przemoc i drobne przestępstwa w tym chronicznie niestabilnym narodzie; nakłania rząd do nadania temu środkowi obowiązkowego charakteru;

11. przyjmuje do wiadomości powołanie wspólnej komisji śledczej w celu rozpatrzenia nadużyć, jakich dopuszczono się od chwili przejęcia władzy przez Selekę, i wzywa wszystkie zainteresowane strony do wspólnego działania na rzecz pojednania narodowego;

12. uważa też, że niezbędne jest zajęcie się konsekwencjami konfliktów, w szczególności poprzez reformę sił zbrojnych i sił bezpieczeństwa, demilitaryzację, demobilizację i reintegrację byłych żołnierzy, repatriację uchodźców, powrót wewnętrznych przesiedleńców do swoich domów oraz wprowadzenie w życie trwałych programów rozwoju;

13. podkreśla, że wszechstronne rozwiązanie polityczne, obejmujące sprawiedliwy podział dochodów poprzez budżet państwa, jest kluczowe dla znalezienia rozwiązania kryzysu i wytyczenia drogi dla zrównoważonego rozwoju tego regionu; nakłania sekretarza generalnego ONZ do powołania panelu ekspertów, których zadaniem byłoby przeprowadzenie dochodzenia w sprawie eksploatacji zasobów rolnych i kopalnych Republiki Środkowoafrykańskiej, mając na celu ustanowienie ram prawnych umożliwiających społeczeństwu korzystanie z zasobów kraju;

14. przychylnie odnosi się do większego wsparcia na rzecz zaradzenia kryzysowi humanitarnemu w Republice Środkowoafrykańskiej i wzywa UE i jej państwa członkowskie – jako wiodących darczyńców dla tego państwa – do poprawy koordynacji działań z innymi darczyńcami i instytucjami międzynarodowymi w celu odpowiedniego zaspokojenia pilnego zapotrzebowania humanitarnego oraz złagodzenia cierpienia ludności Republiki Środkowoafrykańskiej; zwraca się z wnioskiem o przeprowadzenie posiedzenia w sprawie Republiki Środkowoafrykańskiej jako wydarzenia towarzyszącego Zgromadzeniu Ogólnemu ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2013 r.;

15. wnosi o intensyfikację operacji międzynarodowych, za zgodą Republiki Środkowoafrykańskiej, służących aresztowaniu członków Armii Bożego Oporu, aby położyć kres spustoszeniom sianym przez to ugrupowanie przestępcze;

16. wzywa władze Republiki Środkowoafrykańskiej do wypełnienia zobowiązań zawartych w Rzymskim Statucie MTK, których kraj ten się podjął;

17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji/wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie Bezpieczeństwa ONZ, sekretarzowi generalnemu ONZ, instytucjom Unii Afrykańskiej, ECCAS, Wspólnemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu AKP-UE oraz państwom członkowskim Unii Europejskiej.